

STRATEGIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA A PODEJŚCIE PROCESOWE W ZARZĄDZANIU UCZELNIĄ PUBLICZNĄ

Streszczenie:

W rozprawie doktorskiej podjęto tematykę zarządzania polskimi uczelniami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów strategii, struktury organizacyjnej oraz podejścia procesowego. Przesłanki wzmacniające potrzebę kognitywną oparte zostały na zidentyfikowanej luce badawczej w obszarze zarządzania szkołami wyższymi. Nie mniej ważnym czynnikiem obligującym do podjęcia tematu stały się zmiany zarówno prawno-legislacyjne, jak i społeczno-demograficzne w obszarze szkolnictwa wyższego w Polsce. Podjęto się analizy triady aspektów zarządczych w obszarze uczelni publicznych w kraju, w celu uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy wyrosłe na gruncie tradycji akademickiej szkolnictwo wyższe, powinno ukierunkowywać działania zarządcze w stronę uniwersytetu przedsiębiorczego, efektywnego i nowoczesnego.

Podczas studiów literaturowych wykazano, iż teoria wskazująca na zależności pomiędzy strukturą, strategią organizacji a jej procesami, nie jest spojrzeniem prekursorskim, lecz ma silne umocowanie w teorii nauk o zarządzaniu. Przeprowadzona w ramach części teoretycznej pracy analiza porównawcza stosowanych w praktyce modeli dojrzałości procesowej, stanowiła inspirację do zaproponowania autorskiego modelu oceny dojrzałości procesowej. Model oceny obejmujący pięć faz: pierwotną fazę dojrzewania, ustabilizowaną, fazę właściwą i wtórną został w części badawczej pracy wykorzystany do oceny dojrzałości procesowej podmiotów badawczych.

Celem głównym badania było skonstatowanie wzajemnych zależności pomiędzy strategią, strukturą organizacyjną a podejściem procesowym. Innymi słowy w badaniach poszukiwano korelacji pomiędzy zarządzaniem strategicznym, którego rdzeń stanowi strategia, strukturą organizacji ugruntowaną w teorii zarządzania funkcjonalnego, a zarządzaniem procesami, jako nadal innowacyjnym rozwiązaniu zarządczym w obszarze szkolnictwa wyższego. W ramach pracy nad dysertacją przeprowadzono badania z udziałem kwestionariusza ankietowego na próbie 96 podmiotów. Analiza wyników badań prowadzonych we współczesnym środowisku akademickim stanowiła fundament, na bazie którego zaprojektowano model zarządzania uczelniami, opisany akronimem SPS. Filarem zaproponowanego modelu zarządzania stała się wynikająca z misji i wizji uczelni strategia.

Opracowany model zarządzania uczelnią wzmacnia rangę pracowników uczelni, jako realizatorów procesów, w środowisku opartym na wiedzy. Właściwe umiejscowienie klientów

wewnętrznych uczelni, zgodnie z wytycznymi realizowanych przez nie działań procesowych, dynamizuje skuteczność i efektywność osiągania celów strategicznych. Jednocześnie dewaluuje rangę zarządzania funkcjonalnego, zakorzenionego w tradycji akademickiej. Ponadto wykazano, iż uczelnie publiczne są na bardzo niskim poziomie dojrzałości procesowej, dlatego nie jest konieczne całkowite przekształcenie struktury funkcjonalnej w kierunku procesowej. Jak wynika z modelu SPS wystarczającą zmianą ugruntowanej struktury hierarchicznej, będzie wewnętrzne jej przemodelowanie tak, by maksymalnie skracać i upraszczać drogi przepływu informacji, dzięki czemu będzie łatwiej i skuteczniej zarządzać działaniami realizowanymi przez uczelnie.

Model zarządzania uczelnią publiczną cechuje spójność, hierarchiczność, komplementarność, elastyczność, odmienność i swoistość. Jest to rozwiązanie perspektywiczne dające możliwość przetrwania polskim uczelniom publicznym w okresie turbulentnej zmienności otoczenia. Założenia stosowania modelu SPS pozwalają na jego wykorzystanie przez wszystkie typy uczelni publicznych.

